

Szerkesztői iroda:

Kassa, Főtcza 64. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Semmit sem közlünk, ha nem tudjuk, kitől jön.

SZINÉSZETI KÖZLÖNY

A VIDÉKI SZINÉSZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Kiadóhivatal: Kassa, főtcza 64. sz. a. hová az előfizetési díjak küldendők.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: Egész évre... 6 frt — kr. Fél évre... 3 frt — kr. Negyed évre... 1 frt 50 kr. Két hóra... 1 frt — kr. Egy hóra... 1 frt 50 kr.

Előfizetések bármely naptól elfogadhatók. Nyílt-tér soronként 15 kr. A nyílttéri díjak előre fizetendők.

Üdvözljük a vidéki sajtót!

A legnagyobb örömmel hozzuk tudomásra azon mozgalmat, mely egy idő óta, a vidéki sajtó terén színészetünk előmozdítása érdekében megindult. Ezt óhajtottuk, ezt vártuk mi. Csakis úgy érhetünk ezélt, ha önzetlen törekvésünkben, a vidéki sajtó is támogat. Vajha a fővárosi sajtó is, hasonlóan eszelekednék, s ügyünket, mely nemzeti ügy, melegebben fölkarolná, ne maradna következetesen oly hideg, a megindult mozgalom iránt. Ily fontos ügyet egy-egy újdonságban, nem lehet megbeszélni.

Az utóbbi hetek alatt, számtalan, meleg hangon írt cikket volt alkalmunk olvashatni a vidéki lapok hasábjain, melyek színészetünk állandósítását ezélezzék.

Részint állandó színházak létesítésére, részint színügy-egyletek alakítására hívják fel a közfigyelmet, hogy ne bolyongjon továbbra is hazátlan, szerte-szét az árva, és mielőbb kiragadassák a nyelv apostolainak kezeiből a vándorbotot. Látna e nemes buzgalmat, ezért üdvözljük mi a vidéki sajtót, mely magasztos hivatását felfogva, hozzá kíván járulni, a mi rendezetlen viszonyaink javításához is. Csak előre, kitarotán! Egyesítsük erőnket, mert a tapasztalás bizonyítja, hogy nagy ezélokot, csak váltvetve, egyesült erővel érhetni el.

Elhanyagolt színügyünk felvirágoztatására nézve, eddigélt, következő lapársainkban találtunk hathatós támogatókra: „Győri Közlöny,” „Esztergom és Vidéke,” „Szabolcsi Hírlap” (Nyiregyháza), „Eger,” „Mármaros,” „Nagyvárad,” „Debrecezen Ellenőr,” „Pécsi Figyelő,” „Székesfehérvár,” „Debrecezen Ertesítő,” „Vas megyei Közlöny,” „Vas megyei Lapok,” (Szombathely), „Kecskemét,” „Szabadkai Közlöny,” „Ungvár,” „Miskolcz,” „Maros-Vidék” (M.-Vásárhely), „Békésmegyei Közlöny” (Békés-Csaba), „Szentés és Vidéke,” „Szentési lap,” „Szabolcs megyei Közlöny,” (Nyiregyháza), „Rozsnyói Híradó,” „Közügy” (Gyöngyös), „Békésmegyei Híradó” (B.-Gyula), „Losonez és Vidéke,” „Bajai Közlöny,” „Szarvasi Ujság,” „Abauj-Kassai Közlöny” és „Felvidéki Közlöny” (Kassa).

A vidéki sajtó minden időben és minden körülmények között megtette a maga kötelességét. Reméljük, hogy azon városokban, melyekben, közelébb a színészet előmozdítása iránt mozgalom indult meg, a helyi sajtó, mely ez ügyben sokat tehet, nem fogja engedni, hogy az általuk fölkarolt eszme kudarcot valjón s az ügy ismét a feledés homályába merüljön; hanem hivatásánál fogva igyekezni fog lángra lobbantani a szunyadó szikrát, s felkelti az általános érdeklődést.

Minden dolognál az a fő, hogy kezdeményező legyen. Ha egy megpendített életre való eszme élén oly kezdeményezők állanak, kik nem rettennek vissza, az eshetőleges megtámadások- és akadályoktól, bármily szövevényes legyen is a terv kivitele: kitarotással, buzgalommal, szerezéssé megoldást nyer az, s előbb-utóbb elérék kitűzött céljukat.

Lapunk f. évi 23. 24. 25-ik számaiban „Lépünk a tettek mezejére” című közleményünkben, mi is elmondtuk nézetünket, miként véljük a színészet rendezését. Hangsúlyoztuk azt is, hogy társadalmi uton lendítsünk a helyzeten, mert a magyar színészet ügye, a nemzet, a társadalom ügye, a mennyiben a magyarosodást előmozdítja, a nép alsóbb osztályát, a műveltséghez segéti közelebb jutni, szóval a köznevelődés egyik legfontosabb tényezője. Örvendünk rajta, hogy nézeteink másokéval is találkoztak. A megindult mozgalomra vonatkozólag, meg-

említjük, hogy Esztergomban, M.-Szigeten, Nagy-Váradon, Nyiregyháza, Baján, Egerben, Maros-Vásárhelyt: állandó színház létesítésén fáradoznak; a többi városokban pedig részint, a színügy-egyletek alakítását sürgetik, részint, a fennálló színügy-egyleteket nagyobb tevékenységre serkentik.

Figyelemmel fogjuk kísérni ezután is, az ország egyes részében, színügyünk emelésére ezéző törekvéseket; lépést tartunk a közönség érdeklődésével, mert azt óhajjuk, hogy a színészet és közönség, együtt, egymással kezét fogva, segítse elő a rendezés és állandósítás ügyét. Midőn ezen reményünknek kifejezést adunk, ismételve üdvözljük nemes buzgalmaért a vidéki sajtót!

Veritas.

Mult és jelen.

Levelek a vidéki színészet köréből.

I.

Ha valaki visszapiantást vet színészetünk multjára, sajnos fogja tapasztalni, hogy jelenleg csaknem ott vagyunk, hol ezélt 25—30 évvel. Három év tized óta vajmi keveset haladtunk. Akkor is oly rendezetlen volt színészetünk, mint most, azzal a különbséggel, hogy évek előtt akartunk valamit lendíteni ez ügyön, de csak az akarásnál maradtunk. Alig kezdünk munkálkodni, már is belefáradtunk a rendezés nagy munkájába. Azóta folytonosan a közönytesség átka lebegett elhagyott vidéki színészetünk felett. És ezért van az, hogy léptenyomon csak a visszamaradás és hanyatlás szomorú nyomaival találkozunk. Most kezdünk ismét egy kissé ébredezni.

Mi sem illusztrálhatja világosabban eddigi téllenségünket s ebből kifolyólag visszamaradásunkat, mintha párhuzamot vonunk a 30 év előtti és a jelenlegi színészet viszonyok között. Lapunk egy barátja, átengedte nekünk Sepsi Károly volt színigazgató egy ezikket, melyet 30 év előtt írt, de melynek minden sorát aláírhatjuk ma is, mert minden betűje találó színészetünk jelen állapotára, úgy annyira, hogy szinte kétségbe lehetne vonni, — ha nem volnánk róla meggyőződve, — hogy e ezikket 30 év előtt írta volna. No de lássuk a ezikket.

Itt az ideje, hogy bemutassunk a hazának vidéki színészetünk jelenlegi mostoha állását, s föl-szóaljunk e közérdekű nemzeti ügy benső érdekében.

A magyar vidéki színészet jelenleg az örökös hanyatlás labdáján kering színtelen. Szükséges azt szabályozni, rendezni, szükséges, hogy a kormány figyelemre méltassa, mielőtt a végveszély örvényébe sodortatnék.

Ha széttékintünk vidéki színészetünk körében, valóban szomoró jeleneteknek vagyunk tanui; bármire forduljunk, mindenütt találkozunk oly vándor-truppkal, melyeknek nagy része munkakerülés végett sergeltt össze, s szabadon kóborolnak szerteszt az országban. A színészet palástja alatt annyi henyélt, annyi tudománytalan, jellemzilárd-ság nélküli, izgága, műveletlen ember van jelenleg, kik az erkölcsi alásültyedés örvényén állanak, miszerint azon ernyedetlen szorgalmu keveseknek, kik a valódi nemzeti szent érdekért léptek e pályára, maholnap távoznok kell a művésztől, hal a szellemi elkorcsosodás mindinkább mélyebb gyökeret ver.

Erkölesnemesítés, s nemzeti nyelvünk művelése volna a kitűzött szép ezélt színi pályánkon, melynek hatásköre nemzeti életünkre s főleg erkölcsiségünkre kiterjedne; de a mostani színésztársulatok nagyobb része által — tisztelet a kivételeknek — kiparódiáztatik a művészet, háttérbe

tolatik a nemzeti ezélt. Az erélyes igazgató nem szabhat rendet a tagoknak, mert azonnal külön csapatot formálnak, hol azután az örökös korhelység, ezivakodások s viszálykodások tauyáznak. Hogy tekintse aztán az ilyenekben a nép, gyöngéinek ki-méletlen ostorozóját, hogy tanuljon erkölcsi műveltséget az erélytelen Thalia papjaitól! — A mostani színészek nagyobb részét hanyagság bélyegzi, nincs összhangzásuk; nem eléggé műveltek, nincs jellemfölgőségük, s nem fordítanak figyelmet aethetici és dramaturgiai tauulmányokra. A jó irányu kritikára nem hallgatnak, nemesb művészi szellem előadásukat át nem lengi, szakmájukat lerobotolják, nincs fogalmuk a kor- és viszonyokról, melyekben a mű játszik.

Sőt, ha beljebb becsátokunk fejtegetésébe azon anomaliáknak és catastrophiáknak, mik a vidéki színészetnél történnek, hihetetlen dolgokat fogunk hallani.

Vannak oly társulatok, hol legnagyobb drámát egyetlen disztiménnyel kiállítják, negyedmagukkal Belgrádot beveszik, s Zrínyit frakkban is kijátszák, sokszor pedig a dráma hősnője csak levélben jelenik meg! Vannak esetek, hogy a darab nincs meg, mit előadni akarnak, s találkozik egyén, ki a munkát fejből, néhány látás és hallás után, leírja, és úgy adják elő. Olvashatni elferdített színlapokat, elkeresztelt művek ezimeit. Hallhatni össze-vissza tört stílt, láthatni iszonyuan megcsönkített jelenéseket, ugyannyira, hogy, ha az író ily előadáson történetesen jelen lenne, neve a színlapon megneveztetvén, ijedtében kitörné a hideg! Ezek valóságos satyrái a színművészetnek! Színi könyvtárunk is nagyon hiányos, annyi kézen menvén keresztül már a sok lémasó-láskor. Az ily társulatok ölik meg idő előtt a színészetet; az ily árnyképektől megvetve fordul el a műveltebb közönség; az ily minden hivatás nélküli csoportok esökkentik aztán a tekintélyesebb társulatok morális becsét. Ezek oly hü életképek, tények és igazságok, miszerint szem elől téveszténi, s figyelem nélkül hagyni lehetlen.

Mit ér néhány jó tapintatu színigazgató s színész törekvése, vasszorgalmu erőteljes működése? a sok torzalak közt, a nagy közönség előtt, kellő fényben ki nem tűnhetik; művészte nyom nélkül elenyészik; — szabatos előadását közönyösen, fanyarul tekintik; anyagi tekintetben pedig bukás környezi minduntalan, — szóval bátran kimondhatni, miszerint valóban slendrian-élet a miénk, e mostani!

Hiában állanak a színügy élére szilárd, kitarot férfiak, hiában mennek buzditó példával élül töb vidéki színészeink; a sok fattyukinövések befönják s kiszárasztják a művészi virágzásnak indult nemes növényt.

A roszkért a jót is átleni a hideg közönyös-ség, részvétlenség szelleme. Elszállt reményünk, hogy a dolgok ily állásában megélbessünk; semmi jövője nincs színészetünknek; — a hon géniusa örökösödött eddig is az árván elhagyott Thalia fölött, miszerint még némi szikrája él az újjászületési reménynek. Azért tehát szükséges, nemzeti-ségi tekintetből, az elhanyagolt vidéki színügyet minél hamarabb rendezni, a bajokat megszüntetni, aethetici módorban szabályozni.

Ezt pedig a kormány teheti legkönyebben.

Hogy mikép lehetne e szánakozó botrányokat elhárítani, s e nagyfontosságú nemzeti ügynek jobb irányt adni? — következő levelemben véleményemet, alapos vonásokkal kimutatom.

Sepsi Károly.

Ma egy éve!

Kassa, 1880. okt. 17.

Remény és kétség között ragadtuk kezünkbe ma egy éve a zászlót, mely nemes eszmének kifejezője; magasan lobogtatjuk, hogy lássa mindenki, miszerint a vidéki magyar színészet még életképes, s tud lelkesülni saját ügyéért. Egy nemes czél lebegett akkor szemünk előtt: ernyedetlen buzgalommal egyengetni azon ösvényt, mely a vidéki színészetet, kitűzött czélja eléréséhez lesz vezetendő. Hogy mennyire felelt meg lapunk egy évi fennállása alatt jelzett irányunknak, ezt megítélni t. olvasóink hívatják.

Mi nyugodt önértéssel tekinthetünk vissza első évi működésünkre, mert a mit kibocsátott programunkban a „Színészeti Közlöny“ megindulása előtt ígértünk: azt lelkiismeretesen teljesítettük is. Teljesen önzéstelenül munkálkodtunk, nem kimélve időt, nem kimélve fáradságot, a legkisebb anyagi haszonnra való kilátás nélkül.

Kezdetben sok rosszakarattal, sok irigységgel találkoztunk az igaz, voltak olyan egyének is, kik határozottan megrontásunkra törekedtek, más talán, eltelve keserűséggel a méltatlan támadások által: elcsüggedve, letette volna a tollat; de mi túl tartuk magunkat mindezekben, egy perecre sem csüggedtünk, mert tudtuk azt, hogy csak a gyáva riad vissza és csügged el, ha küzdelmének nyomában, nem kél gyors siker. Mi nem csüggedtünk, mert erős volt bennünk a hit, hogy kitartó munkássággal és lapunk gazdag, változatos tartalmával legyőzhetjük elleneinket, a mit pár hó alatt sikerült is elérnünk. Ez nekünk kellemes elégtételünkre szolgál, valamint az is, hogy most már minden elfoglaltan egyén belátja, miszerint a „Színészeti Közlöny“ hézagot pótol és létezése szükségessé vált. Irányával, beltartalmával t. olvasóink megvaunak elégedve, bizonyítja ezt a fokozatos pártolás és azon körülmény, hogy lapunk osztatlan tettségben részeseül egy a színészet, mint a közönség körében.

És most adjunk számot ez évi működésünkről. A számtalan életre való indítványok, javaslatok, melyek vidéki színészetünk rendezésére vonatkozólag lapunk hasábjain megjelentek: nem hangzottak el egészen eredménytelenül. A figyelemreméltó cikkek minden irányban felkeltették az érdeklődést színügyünk iránt. Az eszmék kölcsönös kieserülése, a tárgyilagos vitaközvetések, a minden oldalról felhangzó panaszok, elsomorító igazsággal tárták fel a helyzetet.

Hogy mit tettünk mi a színészetért, azt a színészet minden egyes tagja, ugyiszintén az igazgató urak is belátják, egy igazgató kivételével. Ha

más érdemünk nem volna is, de az az egy mindezenre a mi érdemünk, hogy: mi törtük meg, színészetünk rideg közönyét; szerény lapunk idézte elő a mult év vége felé és a jelenben azon mozgalmat, mely oly öröndetes mérvet öltött, minő még a színészet újjászületésekor 1871-ben sem történt.

A fentebbieken kívül még egy igen hasznos szolgáltatást tettünk a vidéki színészetnek. Ez által megmutattuk azt, hogy mi nem a saját érdekünket tartjuk szem előtt, teljesea önzetlenül működünk, máskülöben nem vállalkoztunk volna, a roppant sok időnket igénybe vevő szerződötések közvetítésére, csupán szíveségből, minden díj nélkül. Ezt az előttnk megleleat szini szaklapok szerkesztői nem tették. Az igaz e téren is találkoztunk háltatlansággal, de hát háltatlanok mindíg voltak és lesznek.

Jól tudjuk, hogy sokan esodálkoznak, miért nem vesztünk bizonyos százalékot a szerződötések után. Eddig nem tettük azért: mert reméltük, hogy fáradozásaink elismerésül, nagyobb számban fognak lapunkra előfizetni. Tehát itt is lapunk jövőjét tekintettük. Azonban, ösztintén megvalljuk, e reményünkben esalódtunk. Egy évnegyedben sem volt 300 előfizetónk, melyre pedig okvetlenül szükségünk van, hogy a lap kiadásai fedezze legyenek. Ily körülmények között usztuk keresztül a nyarat, tetemes anyagi áldozattal. Tehát éj-napi fáradozásaink mellett, már anyagi áldozatot is hoztunk. Ezt pedig nem érdemeljük meg.

Egy évi fennállásunk alatt tölünk telhetöleg mindent elköveltünk, hogy a pártolásra érdemessé tegyül magunkat. Öndicsékvés nélkül merjük mondani, hogy ily változatos, tartalomdu s lapja, még nem volt a magyar színészetnek. Amde beszéljenek a tények. Egy év alatt közöltünk a szinikerületek érdekében 58 cikket; a nyugdíj érdekében 21 cikket; a központiroda érdekében 19 cikket; „Színészetünk rendezése“ alatt hoztunk 82 közleményt; tárcza, levelezések, szóval vegyes cikket közöltünk 172; a fővárosi és külföldi híreket nem számítva, csupán vidéki híreink rovatában megjelent 1512 hír. E kimutatásból látni tehát, hogy mily gazdag tartalmu volt lapunk ez évben. Pedig az állandó rovat, társulatok névsorát és megbízások tára ez. rovatunkban megjelenteket nem is említettük.

Anyagi hasznot is tettünk a vidéki színészet tagjainak.

Nevezetesen: folyó évi január 1-sötöl apríl 1-söig 55 ajánlkozó közül, 40 egyént szerződöttünk el; — apr. 1-töl okt. 1-ig 156 ajánlkozó közül 130 egyént szerződött el általunk, minden szerződötési díj nélkül. Kiktől ha szokásos perzentet vettünk volna, átlag véve csak 4 frtot; fizettek volna 680 frtot; az igazgató urak pe-

dig, mivel az ügynök tölük is vesz perzentet, egyre másra csak 3 frtot számítva, 510 frtot fizettek volna s így csupán a szerződötések után 1190 frt lett volna hasznunk, melyet mi, részint a tagoknak, részint az igazgató uraknak megtakarítottunk.

Ebből is kiténik, hogy mi nem számítunk anyagi haszonnra, de azt igenis elvárnök hogy legalább azok, kiket elszerződöttünk, előfizessenek lapunkra. — Az általunk elszerződötettek névsorát, legközelebb közölni fogjuk.

Ezekután legyen szabad reménylennük hogy a vidéki színészet tagjai tömeges pártolással lehetövé teszik a „Színészeti Közlöny“ lététel, és biztosítják annak fenn tartását. Az előfizetési összeg oly csekély, hogy azt bárki is megvonhatja magától. Vegyék tehát kezeikbe a gyüjtöivet és egy a színészet, valamint a lelkes közönség köréből, minél számo-sabb előfizetöt toborzani sziveskedjenek. — A z előfizetési pénzek mielőbbi beküldését tisztelettel kérjük.

Báthory R. Mihály,
szerkesztö.

CSARNOK.

Egy új szinmű Párizsban.

(„Vereingetorix“ dráma.)

(Vége.)

VI. Jelenet,

(Cézár vendégei a triclínium lépcsőnél, koszorúval övezik homlokaiikat, azután fölmennek a gazdag étterembe és körül a nyugagyakon foglalnak helyet, míg az előtört a gyermekek énkára foglalja el.)

Kar:

Főpap! kit a szentség mulat,
Feledd el méltóságodat,
Téknis le ránk s halld énekünk,
Mely tiszta forrásból ered,
Mely tiszta hajlékot szeret.
Artatlanság tetszik nekünk.
Nem mult el e házban Rhea
Sem ös Saturnus fénykora.
Mely gazdáját fölzenteli;
Megtisztítjuk a lelket itt,
Ugy mint a szó érzelmeit

A kurtá élvnek perzei.

(A karének után a két gladiatort bevezetik. Cézár üdörzlése után a Helvét a szin elejére vonja a svévet, és fölemelvén sisakja rostélyát, halk hangon mondja:

Helvét:

Népünk egymast halálra gyölöli,
De most kezünkbe jött a hódító,
Mit gondolsz bajtárs, nem jobb volna é-

TÁRCZA.

Thália falun.

(Vége.)

A szinlap írásos jelentése mellett, az igazgató szinművész szóval is előadta, hogy az esti szindarab személyzete három tagból áll s annak folytán az egész szintársulat fog lépni a következő szereposztással:

Ádám, az első ember = Bazsarózszaszáry Leándor ur.

Éva, az első némbor = Czíprusy Hajnalka uró.

Gábríel arkangyal = Tarkatulipánsziromfy Rododendron ur.

Helyek árai: ülöhely a padkán: fél font szappan, — a lóczán: négy tojás vagy hét marék paszuly. Állöhely: elől, egy szakajtó saláta, vagy egyéb zöldség, — hátul: két-három tojás.

Természetes dolog, hogy nem tagadtam meg magamtól a ritka műélvezetet, s este meglátogattam az előadást a falu koresmájának nagy ivó szobájában, anyival inkább, mert az igazgató ur lekötelező előzékenységgel biztosított, hogy főnartarja számomra az első helyet a padkán.

Szénás-Kömlöd község publikuma ritka műpártoló hajlamot tanusított. A szinhlátogató közönség zsufozásig megtöltte a koresma tagas ivó szobáját, melynek hátterében, amint a sürü kapadohány-füstben kivehetem, a bírö nagy ponyvájával függönyözve állott a szinpad. — A kassa nagyon kövér bevételű csinált. Czíprusy Hajnalka asszony, a társulat pénztárnoka, alig gyözte zsákokba tömni a sok paszulyt, füstölt húst, vöröshagymát.

Csak egy dolog aggasztott. Ugyanis értése-re esett, hogy Bazsarózszaszáry ur, a társulat requizitora, nagyban keresett a faluban

az előadáshoz fűgefalevelet. Ádám s Éva koszümjét illetöleg, a történeti hűség szerint, természetesen nagyon a darabhoz illö volt a fűgefalevél; de csak nem akarnak megjelenni Leándor urék paradicsomi kosztümében, vagy mi? . . .

Találgatásomnak véget vetett a fölhuzott függöny, s aggályaim el lettek oszlatva; amennyiben az első emberpár — dícséretére legyen mondva, — tisztességes alakban lépett nyilvánosság elé. Ádám, apánkon rajta volt a vörös damisz pantalló. Éva asszony pedig krinolinós szoknyában debütirozott. Az illem szabályainak szemmeltartása mellett azonban, a történelmi hűség ellen sem vétettek; amennyiben Ádám és Éva dereka kívül aggatva, nem ugyan fűgefalevéllel — mert azt nem találtak a faluban, — hanem annál bösegebben keserü lapu levelekkel.

Ádám apánk megkezdé a szerepét és hatalmas monológot tartott a magyar kormány istentelenségeiröl (ha jól sejttem, a monológ a „Fűggetlenség“ egyik vezérérikke volt), azután szavalt az adó nagyságáról, a szegedi bukott „hitel-és zálogintézet“-röl, Végh Ignacról stb. — S a pathetikus előadásra a néző publikum nyomtatékosan bölíntgattott fejével.

Az előadás a legszebb rendben folyt egészen azon hatásos jelenetig, amidön Ádám és Éva hazafias keserüségü dialoizálására Gábríel arkangyal megjelen a szinpadon, s megsohalván az első emberpár elégtelen kifakadásait, közibök esördit a lángpallossal, melyet ez esetben a falu eszmadiájának vaskos lábszija helyettesített.

Gábríel arkangyal képeben, nagy kiabálással rohant elő Tarkatulipánsziromfy lajtorjaszerű alakja, egy földigörö hosszú ingben, a bibliai hűség kedvéért hegyesre kifent bajszszal, s az első emberpárt elkezdé keményen lábszajzni, vagyis kikergetni a paradicsomból.

E lármás, harczi jelenetre azonban olyan intermezzo következett, a mit a jeles szerző nem

írt meg a darabban. A szinpad mellett állö nagy asztal alól ugyanis, a honnét én már az előadás kezdete óta gyakran meg-megugulö gyanus morgást hallottam, egyszerre kiugrik két óriási komondor-kutya és a zaj miatt neki szilajodva dühösen rohan a szinpadra, a esudálatos emberi alakok föfülelésére.

A kutya-intervenció rendkivüli hatást idézett elő. Ádám, Éva és Gábríel arkangyal halálra rémülve szaladtak széjjel. Réműletes hangon ordítottak segítségért. — A néző közönség körében detto roppant láрма tört ki. Egyszerre tiz-husz ember siettet a szintársulat megmentésére; de a nekivadult ebeket, melyek az asztal alatt a pénztárnok elnézése következtében valahogy ingyenjegyez jutottak, a sok közbenjáró alig tudta lecsilitani.

— Csiba te Kolonczo, csiba te Talpas! — hangzott a csatazaj után a kiütetést diktálö parancs.

A darab azonban el lett éjve.

A gyöngéd idegzetü művészektöl, nem is lehetett rosz néven venni, hogy a megrendítö scéná után egészen képtelenné lett a társulat az előadás folytatására. Rododendron ur, mint a darab rendezöje, annak rendje szerint ki is hirdeté, hogy az előadás, „közbejött körülmények miatt, elmarad.“

Különbön sem folytathatták volna a darabot; mert a közbejött körülmények odakint elkezdtek ugatni, s erre a falu összes fenevadjai összeszaladvá, rövid idő alatt olyan kutyakoncertet csaptak az ablak alatt, hogy a publikum maga is észszerűbbnek látta belenyugodni, hogy a felbeszakadt előadás holnap estére folytatassék.

Másnap aztán folytatták az előadást ott, a hol a megelőzö estén a közbejött körülmények miatt félben maradt, t. i. Gábríel arkangyal megjelenésénél.

Hogy a jeles tragédia minö sikert aratott, arról már nem tudok recenziót írni, mert én beelégedtem az első est műélvezetével.

Kék Hyacinth.

Megmenteni most tőle a világot,
Mint halálunkkal mulattatni őt?

Svév:

Cézár a gazdám én őt tisztetem.
Többet ne szólj, hanem védjed magad.

Helvét (teeresztve sisakját):

Jól van, Fegyverre hát! rabszolga.

(párba, mialatt Celtillónat fölkel és növekedő érdekekkel kíséri a viadalt)

Lollia:

A Helvét sértve van, sebet kapott.

Jól van svév! Im a Helvét foldre roskad.

Svéd (lábát a Helvét mellére téve):

Megöljem?

A nők:

Igen! Igen!

Cézár:

Ne bánd.

Pompeia:

Hadd ölje meg, Cézár.

Cézár:

Elég!

Nem kelle más, csak az első döfés.

Celtillónat (fölagorva helyéről):

Ha tén Pompeia még többet kíván?

Im itt vagyok.

Eljen Celtillónat!

Celtillónat (halkan a Helvéthez):

Ügyetlen!

Mivel te Gall vagy és csak így

Védelmezéd néped becsületét,

Ad át kardod nekem!

Pompeia (fölkelve):

Mit gondolsz megöletned magad?

Cézár (halkan):

Maradj nyungton, Pompeia!

Pompeia:

Hisz melle meztelen!

Celtillónat:

Ez asztalkendő pajzsom lesz nekem.

(balkarjára tekeri az asztalkendőt és a svédhez közelít)

No véd magad most Vocion fia! (viadalt)

Pompeia:

Oh! szörnyű játék!

Cézár:

Imént multságosnak letted azt.

Lollia:

Helyt áll a svév.

Celtillónat:

Ó halva van!

(visszaadja a kardját a Helvének)

Csak ennyi volt.

(A svév elesik, Pompeia, Lollia és Posthumia odasietnek, mialatt a spanyoltáncosnék vidám zajjal bevonulnak.)

Hiador.

Egy hét története.

Budapest, 1880. október 13.

A nemzeti színház a legutóbbi időben több gondot fordítván a szomorujátékra, f. hó 6-án „Romeo és Juliá”-t hozá színre s ezáltal Mihályfinak alkalmat nyújtott a hős szerelmes szerepek egyikét bemutatni. Voltak jelenetek, melyekben Mihályfi a várakozásnak megfelelt. Ma „Gringoir”-ban mutatja be magát.

Wiltné „Lohengrin”-ben búcsúzott el, a fővárosi közönségtől, mely kitüntetését egy szép koszorúval s csokorral erősíté. A nagy művésznő, míg egyrészt fellépteivel valódi műélvezetet, másrészt, alkalmat nyújtott, sajátjainkat közelebről megismerni. Művészeink minden részletben iparkodtak a hirneves vendegnő mellett helyt állani s látva ezt, csak elismerésünket adhatjuk a művezetőnek azért, hogy ily páratlanul álló előadások szemléltői lehettünk.

A lefolyt héten új betanulással „Willemer marquis” is színre került Nagy Imrével a czimzerepben. Nem levén újdonság, mellőzzük a részletezést s csak annyit jegyzünk meg, hogy a a marquisval Nagy Imre force-szerepeinek száma szaporodott.

Csikó „Mukányi”-ja pénteken kerül először színre. — Spiegel Arabella „A tévedtő”-ben még a hó folyamában lép fel — először.

A népszínház is újdonság neve alatt egy régiséggel állt elő, Balog István „Mátyás diák”-című népszínművével. Ily régiségnek inkább örvendünk mint más újdonságnak. Irodalmunk még számos ily termékkel bír, mely feledésbe kezd menni anélkül, hogy megérdemlené. Kár volna ezen, a szó legszorosob értelmében eredeti darabokat ad acta tenni, van bennök valami a mi a sikert biztosítja. E nézet — hiszem — más körben is méltányolásként fog örvendeni s kívánatos volna ha termő földre hullana.

Komáromy Mariska felgyógyulván, „A szép perzsalány”-ban holnap lép fel először.

Nemó.

Fővárosi hírek.

— **Német színházi heccz a fővárosban.** Müller Róbert német színigazgatót a kétségbeesés igen bátorrá tette. Nem törődve a tanács határozataival, fogta magát s kibérelt a herminatéri színházat s mult szombaton előadást hirdetett, „Donna Juanita” cz. új operettet. Nem törődve azzal sem, hogy színi előadások tartására hatósági engedélye nincs. Mindenki el volt rá készülvé, hogy botrány lesz belőle. És így is volt. Este 6 óra után már sokan mentek a herminatéri színház elé kíváncsiságból vagy tüntetési viselkedéssel. Ez utóbbi ösztönöz az az diákokat is, kik ellettek az előcsarnokot, de melyet a rendőrök csakhamar kiszittattak. A közönség és az ifjuság az utczára szorítottván, elkezdtek fütyülni, abezugolni s „haj de hunczut a német” énekelni; míg a lovas és gyalog rendőrök szét nem ütték a tömeget. Ez alatt benn az előadás folyt s eszeveszetten tapsoltak eljeneztek a germanizáció hősei. Másnap Müller igazgatót, a miért hatósági engedély nélkül előadást rendezett, 100 frt bírság megfizetésére ítélték.

— **A budapesti német színházra, e napokban újabb kérvényeket adtak be a fővárosi tanácshoz.** Blau József, a gyapju-utcai színház volt igazgatója engedélyt kért, hogy a herminatéri színházban játszhasson. És pedig német vendégszereplésre kért engedélyt okt. 15-től 1881. márcz. 15-ig. — Szathmáry Károly, ki a budai arenában a nyáron játszott, a gyapju-utcai német színházban magyar színi előadásokra kér engedélyt; Bártfai Paczóna Antal a herminatéri színházban általa tartandó magyar színi előadásokat kéri engedélyzettni. Ezenkívül még vagy 4—5 versenyző tudakozódott, hogy nyerhetne-e színházi engedélyt, köztük Sólymosy, a népszínház tagja, ki a bécsi bankkal már alkudozik is s köztük csak abban van differentia, hogy a bank évi fix összegért akarja a színházat bérbe adni, Sólymosy pedig a bruttó jövedelem bizonyos százalékát akarja a banknak juttatni. A színházban alacsonyabb fajú vigjátékok és bohózatokat adatna elő. Mint utólagosan értesülünk, az engedélyt kérőket a tanács, kérvényeikkel elutasította.

Vidéki hírek.

— **A kolozsvári szintársulat** egyik derék tagja Krasznai Mihály, f. hó 20-án ünnepei színpadra lépésének 30-ik évfordulóját. Ez alkalomra a kolozsvári szintársulat általános ünnepély rendezését tervezi.

— **Eljegyzés.** Traversz István, a szabkai szintársulat tagja, ki mint egy éves önkéntes, legközelebb hadnagygyá fog kinevezettni, — mint biztos forrásból értesülünk, — jegyet váltott Hollósy Clotild kisasszonnyal Nagyváradon.

— **Theater Varieté.** Az a fővárosból kikergetett német sänger-trupp, mely e hó elején Kassán scandalizált s melynek nő-tagjai, a sétányon, kirívó öltözékekben, oly feltűnően viselték magukat, most a nagyváradiakat mulattatja. Nincs ott rendőség, hogy a hazájukba kergetné azt az éhen-kórász hadat?

— **Szathmári Árpád,** a debreczeni szintársulat jeles tagjáról halljuk, hogy a pesti vendégszereplésekor kivívott sikereiert, nonsokára a nemzeti színházhoz lesz szerződötve.

— **A debreczeni színügy-egylet** igen korlátolt hatáskörre van utalva s egyáltalán nincs eslekvési tere, a mennyiben a városi tanács színügyi dolgokban, a színi-egylet véleményét nem kéri ki soha, mert azt hiszi, hogy a közönség közvéleményét képviselő színügy-egyletre nincs szükség, elengedőnek tartván a tanács, kebelekből kiküldött bizottságot megbizni a színházi felügyelettel. Ez bizony nem a legszébb színbén tünteti fel a tanácsnak, a nemzeti színügygyel szemben tanusított hazafias eljárását. Pedig ideje volna mozogni. Mert az már bizonyos, hogy Debreczen elesik Nagyváradtól; s ez olyan csapás lesz a debreczeni színházra melyet nehezen fog elviselni. És még sem tettek ez ügyben semmit. Ha oly közönyösen veszik az egész dolgot, jövő tavaszra a debreczeni szintársulat tagjai is vándorbotot ragadhatnak kezükbe. Nem artana ha a tanács, egy kissé melegebb érdeklődést tanusitana a színügy iránt, mert az édes semmittevés hatása elmaradhatlan lesz, melyet majd megérez egy a szintársulat, mint a közönség. Debreczennek mindenesetre szüksége van egy oly színügy-egyletre, melynek határozott működési tere legyen, csakis így virágozhatik fel ismét az ottani színügy.

— **A szabadkai színház** f. hó 20-án, kedden fogják megnyitni, ifj. Abrányi Kornél „Rövidlátók” című udvari vigjátékával, mely a Teleki-pályázaton, az akademia által, dícsérettel volt kitüntetve. Az előadandó darabok sorozata egy hóra okt. 21-ikétől, november 21-ig a következő-

kép állapítottak meg: okt. 21-én „Angot”; 22-én ugyanaz ismételtetik; 23-án „Gritti” történeti tárgyú Szigligetitől, a czimzerepben Molnárral; 24-én „Falu rossza”; 25-én „Böregér”; 26-án „Szökő év vagy a nők szabadalma” vigjáték angolból; 27-én „Frou-Frou” francia dráma; 28-án „Mathusalem” új operette; 30-án ugyanaz ismételtetik; 31-én „Háromszéki lányok.” Nov. hó 1-én halottak esteje miatt a színház zárva marad. nov. 2-án „Marsan herczegnő.” — Az évadra szóló nagy bérlet nov. 3-án veszi kezdetét „Mathusalem”-mel. 4-én színre kerül „Idegenő” francia salon dráma. Dumastól; 6-án „Böregér”; 7-én „Sárga csikó”; 8-án „Fiatal keresztanya” új angol vigjáték; 9-én „Giboyer fia” francia salon színmű Augiertől; 10-én „Figaró házassága” vigjáték; 11-én „Notredamei templom harangozója”; 13-án „Kis herczeg”; 14-én „Panna asszony leánya”; 15-én és 16-án „Kis herczeg”; 17-én „Samil”; 18-án „Tartuffe”; 20-án „Othello” és 21-én az előadásra bocsájított első pályamű „Embere a szónok” (népszínmű). — Egyuttal megemlítjük, hogy Erdélyi Marietta k. a. a népszínház repertoírjából több darabot megvett, melyeket a téli évad folytán Szabadkán előadni szándékozik.

— **Baján, C s ó k a Sándor színigazgató, e hó 20-án kezd meg előadásait, az e célra átalakított „Bárány” vendéglő nagy termében.**

— **Miklósy Gyula** színigazgató, mint már említett, Miskolczról 8 előadásra Nyiregyházára utazott, hol állítólag 100 bérlettel várták. Miklósy a jó reménység fejében oda is vitte társulatát és f. hó 8-án meg is kezdte előadásait „Járvány” cz. vigjátékkal — kis közönség előtt. Csak ekkor vette észre Miklósy mennyire felültek. Néhány ur ember — kiknek érdekük úgy hozta magával, — a társulatot kieslatá téli állomásáról, 100 bérlettel hitetgetvén az igazgatót, s a 100 bérletből lett 11 mondd tize ne gy. Ez oly lelkiismeretlen eljárás, minővel nem mindennap találkozhatunk s melyért megérdemelnek az illetők, hogy neveiket nyilvánosság elé hozza, a közvélemény kárhözátó ítéletének adjuk át. Miklósy már túl volt minden bajon, benn volt téli állomásán és most másik privát passzióiert ismét belevonták a hinárba. Így van az, ha valaki könnyedén hitelt ad, oly tüzes-vérű gavallérokknak, a kiket tettvágy helyett csak szájjal áldott meg a végzet.

— **Kecskeméten** ez évadban negyedik előadásul, három különböző darabot adtak elő: „Fipsz” melyben Lászy igazgató nem egyszer kaczagtatá meg a közönséget, a „Szikra,” melyet a szereplők sok igyekezettel adtak elő, (Somogyiné, Vécsey Anna, Somogyi) végül a „Kórista panasza” című magánjelenet, melyet Lászy igazgató jó kedvvel játszott. Reméljük, hogy a komikumból nem lesz tragikum, s ezek a „Kórista panasza” nem válnak az igazgató panaszaivá. Ez most már csak a közönségtől függ. A társulat minden szakra kitűnően van egybeválogatva, mely tehetsége és szorgalmának, már eddig is annyi jelét adta.

— **Szentesen** Homokay szintársulatának igen rosszul megy dolga; a közönség példátlan közönye egyre tart. Az előadások rendszerint üres ház előtt folynak le s így megtörténhetik az is, a mi ugyan előre látható volt Aradi társulata után, hogy a társulat deficitelt megterhelve, eladósodva lesz kénytelen fölvenni a vándorbotot. Ezt azonban nem volna szabad megengedni. Igazán megsgényitő volna egy oly nagy magyar városra, mint Szentes, ha bukni engedné a színészet ügyét. A szintársulat szomora helyzete iránti részvétből, szombaton műkedvelői előadást rendeznek a színeszek javára. Az elmúlt hét műsorozatát képezte: „Béldi Pál,” „Csece Panna”; — kedden a napi költség nem jöven be, az előadás elmaradt.. esütörtökön Kovács Pál, a „Szentes és Vidéke” szerkesztőjének, legújabb népszínműi terméke került színre. Ez előadásra a szerző iránti tekintetből díszes és nagy közönség gyűlt egybe; elismerő tapsokkal s remek virágoskorral tüntette ki fiatal szerzőt. Kár, hogy a darab hiányossága esorbát ütött a darab keretén, s hogy a készülett elsőnek, néhány szép jelenés áldozatul esett. A tetszés azonban így sem maradt el s a szerzőt háromszor hívták ki és tapsolták meg.

— **Blahéne Lujza** asszony, — mint mondják, — Székeshelyvározt lépett először színpadra, „Chassé croisee” című darabban. Akkor 13 éves volt és magas sarkot készített cipőjére, hogy annál nagyobbak lássék.

— **Deésen,** az ottani műkedvelő társulat, e hó elején „Mátyás diák” című népszínművet adta elő. Jánosy Gábor rendezése mellett. Az előadás a tüzölt egylet javára rendeztetett s a tiszta jövedelem 39 frt 94 krt tesz. (A „Szolnok-Doboka” t. laptársunknak szóló válaszukat, terhiany miatt, jövő számunk fogja hozni. Addig egy kis türelmet kérünk.)

— **Sztupa Andor** színtársulata Déván szép pártolásnak örvendett, ugyannyira, hogy ha volna elég nagy játszó-helyiség, bátran el lehetne mondani, hogy Déva, a legjobb erdélyi város. Mult vasárnap játsztak utolsó, mely alkalommal „Szerelmi varázslat” és „Pajkos diákok” ez operettek adtak elő. A társulat f. hó 11-én Marosvásárhelyre utazott a Bem-szobor leleplezési ünnepélyre, hol 14-én kezdték meg előadásait Kornevillivel; második előadásul „Proletárok” került színre.

— **Jakab Lajos** jól szervezett operette társulata — Balassa-Gyarmatról, hol szép emléket biztosított magának, Rimaszombatba tette át állomását, hol f. hó 12-én játszott először a közönség általános meglegedése és nagy tetszés mellett. Az igazgató következő operetteket igéri előadni: Kisasszony feleségem, Kis menyecske, Giroflé-Girofla, Angot, Szép Duonoi lovag, Kis doctor, Kis herezeg, Fatinicza, Boccaccio, Orpheus, Szép Heléna, Dunanan apó, Herezegasszony, Trapezunti herezegő, Kékszakálú herezeg, Kapitány kisasszony, Petaud király udvara, Corneville harangok, Böregér és Mathusalem stb. közkedveltségű látványos nagy operetteket. Mindezekhez külön készített megfelelő kiállítással.

— **A szinígazgatói** engedélyeket bitorlók figyelmébe. Az új büntető törvénykönyvben, mely f. évi szeptember 1-sőjén lépett életbe, van egy paragrafus a 77-ik, mely a kihágásokra vonatkozik s így szól: 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő azon színtársulati igazgató, ki a belügyminisztertől nyert engedély nélkül, vagy habár azzal, de a hatóság engedélye nélkül színelőadást tart, vagy a nyert engedélyt megszegi. Visszaesés esetében, ha utolsó büntetése kiállítását két év nem múlt el, a pénzbüntetés háromszáz forintig felemelhető. — Jó lesz ezt néme-lyeknek fontolóra venni.

— **A szabadkai színház** igazgatósága által kitűzött drámai és népszinműi pályázatra, vasárnapig 18 versenymű érkezett s ezek közt kettő vált ki: „Embere a szónak” és „Ahogy az asszony akarja” című népszinmű. A drámai pályázatra Bécsből kaptak egy figyelemreméltó művet, a „Farkasok közt” címmel.

— **Husztról** írják nekünk, hogy ott Benedek társulata néhány új erővel szaporodott s így most már a közönség igényeit teljesen kielégíti. Az esős időjárás miatt azonban, a pártolás csak közép-szérűnek mondható. Közélebb „Dr. Vespe” adatott igen összevágó előadásban. A szereplők közül: Sebőkne, Virágh Ilka, Veress és Csizsér játékát emeli ki tudósítónk.

— **Mezey János** daltársulata H.-M.-Vásárhelyt köztetszés mellett mutatta be magát. Mind-össze hatot játszott a társulat, kielégítő eredménnyel. Megemlítésre méltó azon körülmény is, hogy oly tősgyökeres magyar városban, mint Vásárhely, jobban pártolja az intelligencia a német hárfások truppját, kik szabad bemenet mellett runtják a levegőt, mint a magyar daltársulatot, melyet leginkább a zsidóság karolt fel. Mult szombaton 70 jegy kelt el s a nezőközönség közt csak kettő volt keresztény, a többi — 68 — zsidó volt. Mezey jelenleg Szentesen működik, Rambovszky jóhírű vendéglőjében.

— **Panaszt** kaptunk Kétszery József társulatának egyik tagjától, kit az igazgató, nejjével együtt beteges, Mező-Kövesden hagyott zálogban, kilenez frt házber adóság miatt. Igerte ugyan az igazgató és művezetője Sáhgy, hogy a kilenez frtot két nap múlva megküldik s az illető színészpárt kiváltják, de azóta 14 nap telt el s az illetők a legkínosabb bizonytalanság és kétségbeesés közt várják a pénzt vagy legalább egy sort, mely tudtukra adná, hogy nem kellenek többé. Ugy látszik Kétszery ur megfeledezett azon elsőrendű tagjáról, ki, mint az illető írja, másfél kinteljes éven át éhezett és nyomorgott Kétszerynél. És még az ilyen igazgatónak, meg akarják útítani továbbra is concessióját? Ajánljuk ez esetet a központi igazgató tanács elnökének becses figyelmébe.

— **A mit szegyelniünk kell.** Ismét egy oly szímlapot van alkalmunk közölhetni, mely a színészet sópredéke köréből került ki. Gyönyörködjenek benne az intező körök, melyek Pató Pál-féle nyugalmommal veszik tudomásul az ilyesmiket. „Nemzeti és magy. kir. Színészeti. Színészi jelentés. — A nemzeti színművészet pártolása a legszebb polgári erények sorába tartozván. A Keleti színművész és család fölépít. T a t a h á z a V a s á r n a p 12/so. „A püpos örökösök” kintinő új vígjáték, írta Szellemffy Szellem. követi „Egy szép halász leány”. Pályakoszorúzott új népszinmű dallokkal és nagy táncokkal. Irta Bombás Bomba. Számozott hely 50 kr., állóhely 30, 20 és 10 kr. Tessen fordítani. — Kezdet 8 órákor pont. Igen rövid itt működésünk alatt buzdó, szíves hazafias pártolásért esdünk!! mit meg fogunk érdemlenni érdemmel. —

Utolsó előtti előadás. T a t a h á z a Hétfőn 13/so. „Egy kuruez asszony” Életből és házasságból merített tárgyú igen jeles népszinmű dallokkal. Irta Tüske Borona. — Utolsó előadás. Keleti Rózsa jutalomjátéka. T a t a h á z a Kedden 14/so. „Cifra Ágnes és a barát” Legújabb koszorús és kintüntetett népszinmű, zenével, dallokkal és nagy táncal. Irta Gyengézáró Daniel. — Erényvári Mosolyka, Bajffy Szendike és Kellermffy Eperke ujonnan szerződött művésznők fölépítével. Szíves, hazafias pártolásért esd a szorgalmas jutalmazandó ifjú színművésznő. Előadásainkat általában a leghőbb szorgalom jellemzi, a sügöt mindenkor nélkülülözök, mit még színész nem mutatott fel. A pártfogást ma is meg fogjuk érdemlenni. Előadás után nagy társasvácsora, mely alkalommal Abu-Kadré, japán udvari bívész gyönyörködtesd a nagyérdemű színház közönséget. Kezdeté 8 órákor pont. Isten velünk! —

— **Kassán**, az évad kezdete, okt. 2-ika óta, következő darabok kerültek színre: René király leánya, Vöröshaj, Kornevillei harangok, 47-ik ezik. A esők, Pünkösdi király-nő, Kis herezeg, A legény bolondja, Nemes és polgar, Böregér, Bébé, Delila, tegnap Remete eszenyújta (először). — Igértünkhez képest visszatérünk a megnyitó előadásra, mert a csoportozat egybeállításá-pártán volt a maga nemében. Egy háromemeletes körforgón volt elhelyezve az összes személyzet, minden szereplő szakmájának megfelelő kosztumban. A forgó készülék mintegy 5 perczig működött s a görög tüzfényben minden alakot tisztán ki lehetett venni. Kreesanyi az ügyes rendezéssért zajos eljénzésben részesült. A tábló után következett a prólóg, melyhez a zenét a társulat karnaja, Müller írta. Ezután kezdetét vette a tulajdonképpeni előadás, „René király leánya, melyről már tettünk említést. — Az operette társulat „Kornevillei harangokban mutatta be magát; ebben lépett föl először az új tenorista Erczy Ferencz, Greinó szerepében. Szép, esengő hanggal rendelkezik, s a mi nem minden tenorista sajátja, — szerepét nemesek énekelik, hanem ügyesen is tudja játszani. A közönség rokonszenves fogadtatásban részesítette. Szerepeltett Kreesanyi Sarolta adta élenek, pésző kedélylül. Megjelenésekor két virágessokrárral tisztelték meg. Németh József Gáspár apohan zajos tapsokat aratott. — L a t a b a r n é B u d a i Adél „47-ik ezik” Cora szerepében mutatta be alakított tehetségét. Meglátszott rajta, hogy tanulmányozta szerepét; voltak egyes sikerült jelenetei, a 4-ik felvonás örülési jelenetében pedig remekelt. — Döczy „Csók”-jában Ditróiné ragadta el a közönséget, mint Marit, kedves játékaival. De nem is esoda, mert ő a közönségnek határozott kedvence. Játéka jellemzéséül elég legyen fölemlitnünk azt, hogy „Veresajú”-ban, mikor első jelenésében a színpadra jön s azt mondja: „Tisztegi az édes anyám” stb. e pár szót oly természetesen naiv-sággal ejtette ki, hogy a közönség zajos tapsokban tört ki. Némelyeknél e jelenés egészen elmosódik. Mult vasárnap, f. h. 10-én Koródy P. „Lezény bolondja” ez. népszinműve került színre először. A legjobb akarat mellett sem nyilatkozhatunk kedvezőleg a darabról. Valóban esodálkozunk, hogy lehetett ezt a gyenge darabot megmaranyozni. Drámai jellemzésről szó sem lehet, ha csak a baromfiak megolésére fölötti sirás-rívást nem tekintjük annak. Az egész darab indokolatlan jóv-menésből és notázásból áll. A helyet, hogy a párbeszéd, előre vinnék a eselekynt inkább megakasztják azt. Az első felvonásban semmi nem történk. A második gyengébb az elsőnél is. Egy szerep van benne a Katié, melyet Demjén Mari sok kedélylül és igen élenek személysített. L é n á r d n é Szűsné szerepében töle teltetőleg mindent elkövetett, hogy ez alakból valamit csinálhasson; Kiss Mihály (Turi Gergely) megérdemelt tapsokban részesült. A második felvonás után a közönség, tömegesen hagyta el a színházat, boszankodva a darab együgyűségén. A helyi kritika a darabot igen erősen lerántotta.

Egyveleg.

— **A színpad**, vagy a suszter-műhely, az mindegy. Így gondolkozott azon cipész-legény, ki a napokban egy elsőrendű igazgatóhoz a következő levelet intézte, melyben kéri Thália papjai közé esekély személyének fölvetelét. Folyamodványa így hangzik: T. igazgató ur! Mély alázatossággal bátorodom, ezen sajátkezűleg írt pár sorokat önöz intézni, azon kéréssemnek ügyében, melyben (egyszersmind fölajánlom magamat a színészi életre) s ennél engemet pártfogása alá méltóztatssak venni. Jelenlegi foglalkozásom ugyan avagy álásom, nem emeli méltóságomat annyira, hogy arra alkalmas lennék, mert én csak cipész vagyok, de mint azt jól tudja ön is, hogy a színpad és a suszter műhely az egy, mert egy cipész műhely a benne levőkkel maga egy színpadot képez, mert e mesterségen levő bár ki is, már annak kezdetén megszokja a furfangosságot és az e pályára való modort és magatartást, így pedig ezekkel én is meg vagyok az égtől áldva, másodsor pedig hangom is van meglehetés. Kérésmet ismételve, maradok a legalázatosabb szolgálja N. N. vitt Gaál H. János. 1880. 11/10.

— **A szinígazgató szakácsnéja.** Egy 10 tagból álló truppál, nem régiben, egy kísérteties színművet adtak elő, melyben az igazgató nővérének egy szellemet kellett játszania, de éppen az utolsó órában, megbetegedett a szellem. Kevesen valának a társulatnál; de hogy az előadás esorbát meg se szenvedjen, az igazgató, szakácsnéja által helyettesítette nővérét. A szakácsné ügyes volt az életben, gondolta magában az igazgató, valószínűleg a színpadon is megállja helyét. Beoktatta tehát arra, hogy lassan, esozsgó léptekel kell végig haladnia a színpadon, és a főszereplőnek, háromszor int kezével. Következett a nagy jelenet.

A szellem fölépített, ünnepélyesen haladt a színpadon és kezével háromszor int. A főszereplő, miután előbb a néma eliszonyodást, a legnagyobb természetességgel fejezte ki, s midőn a szellem háromszor intett, reszkető hangon kérde: „Ki vagy?” — A szakácsné látván a színész iszonyodását, hirtelen lekajpa fejéről a lep-dőt és mondja: „Ne tessék megijedni, nem vagyok én kísértet, csak az igazgató új szakácsnéja, a Rózi.”

Szerkesztői üzenetek.

— S. K. urnak M.-Vásárhely. Köszönjük a megemlékezést; kivonatban közöljük. Mások is szívesen látjuk.

— B. B. urnak Radnót. Az elmaradt számokat még mult kedden elküldtünk önök, Radnóra csejzve.

— „Fodálm” című rovatunk, térszűke miatt ismét kimaradt.

— A pénteken d. u. érkezett tudósításokat, jövő számunkban közöljük.

Állandó rovat.

Kormányengedélylül bíró szinígazgatók jelenlegi állomásai:

Aradi Gerő Szeged. — Balog Alajos Lengyel-Tóti — Benedek József Huszt. — Bényei István Beregszász. — Beödy Gábor Győr. — Bogó Alajos H.-M.-Vásárhely. — Csöke Sándor Szegszárd. — Kárpáthy György Kis-Czell. — Gáspár Jenő Duna-Szerdahely — Hubay Gusztáv Csetnek. — Károlyi Lajos Nagy-Kanizsa. — Homokay László Szentes. — Jakab Lajos. Rima-Szombat — Kétszery József Szerenes. — Kőszeghy Endre Árok-Szállás. — Kreesanyi Ignéz Kassa. — Lászy Vilmos Keskemet. — Mándoki Béla Debreczen. Miklóssy Gyula Miskolez — Szabó Antal Zalathna. — Szegedi Mihály Battonya. — Sztupa Andor Maros-Vásárhely — Temesvári Lajos Nagy-Beeskerek. — Várady Ferencz Gyergyó-szt.-Miklós — Várnay Fábian Fehérgyarmat. — Völgyi György Nyitra.

Társulati névsor.

Sztupa Andor színtársulatának névsora:

Férfiak: Kazaliczki Antal, Lorándi Tivadár, Zádor Zoltán, Kiss Pista, Morvai Antal, Desző Andor, Veress Sándor, Komlósi Gyula, Kulinyi Márton, Ovári Jenő, Kövesi Miksa, Utasi Gyula, Eötvös Lajos, Hoffmann Károly. Nők: Sztupa Andorné, Hetényi Antónia, Kantai Teréz, Benkő Jolán, Bőrcziné-Demény Victoria, Pünköshti Anna, Ovári Jenőné, Komlósi Gyuláné, Csizsér Istvánné, Kazaliczki Antalné, Némethi Lila, Morvai Antalné, Biró Anna, Sulinka Mari, Eötvös Luiza.

Megbízások tára.

Keresünk

Szegedre: egy fiatal segédnaiv színész-nőt és egy másodékesnőt;

Miskolezra: egy másodékesnőt;

Szathmárra: egy komikus és operette buffót és egy szerelmes színészt;

Kisebb társulathoz énekesnőket fixumra; egy sügöt, szintén fixumra.

Mezey János daltársulatához énekesnőket, kedélyes apát, komikust és karmestert.

Eladandó színmű:

„Fabricius úr leánya” nagy hatású színmű, szerzője Wilbrandt Adolf. Magyar fordításban megszerezhető Ditrói Mórnál Kassán. E-jles színmű a bécsi Burg színházban, még folyvást zsufolt ház előtt, óriási hatással adatik. — Wilbrandt Adolfnak e legújabb műve jó előadásban, nálunk is valóságos cassa-darab lesz.

Tudomásul.

Az októberi szerződésalkalmával, több oly egyént szerződtesdünk el minden díj nélkül, kik sem lapunk előfizetői nem voltak, sem azt a pár krajczár levelezési költséget, nem káldték be, pedig mi még egyszer annyit kiadunk egy-egy ajánlköző szerződtesésénél, s daczára hogy állomást nyertek általunk s levelben is felszólítottuk őket: kötelességüket még sem teljesítették, hanem visszaélték szivességünkkel; ennél fogva kije-lentjük, hogy úgy időközben, mint a virágvasárnap szerződteséseknél, csak azok ajánlközését vesszük figyelembe és járunk el ügyükben, kik a „Színészeti Közlöny”-nek folyó évi október elsőjöttől kezdve, rendszerelőfizetői. Máskülöben ne számítsanak reánk. Valóban nem érdemeljük, hogy fáradozásaink- és szivességünkért, még magunknak kell viselni, a mások érdekében szétküldött levelekért a postaköltséget, mely pedig már igen szép összegre rüg.